

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวข้องกับบ้านพักคนงานก่อสร้าง

สำหรับการจัดประเภทที่อยู่อาศัย Angel, Benjamin and De Goede¹ ได้ทำการศึกษาในส่วนของที่อยู่อาศัยสำหรับคนงาน (The worker housing subsystem) ซึ่งมีความซับซ้อนในระบบที่อยู่อาศัย เนื่องจากลูกจ้างแรงงานได้รับการช่วยเหลือจากนายจ้าง, บริษัท หรือหน่วยงานราชการในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ได้แก่

- ที่อยู่อาศัยสร้างขึ้นบริเวณที่ทำงาน (Workplace site houses) ที่อยู่อาศัยประเภทนี้สร้างด้วยไม้ ในบริเวณที่ตั้งโรงงาน ลูกจ้างแรงงานสร้างด้วยตนเองและอาศัยพร้อมกับครอบครัว
- หอพักคนงานในโรงงาน (Factory site dormitories) ลักษณะอยู่อาศัยกันอย่างแออัดห้องหนึ่งมีคนงานโอดพักอยู่หลายคน มีเนื้อที่ส่วนตัวเล็กน้อย
- ที่พักคนรับใช้ในบ้าน (Domestic and Maintenance) สำหรับผู้มีฐานะปานกลางและร่ำรวย จะจัดหาที่อยู่อาศัยในบ้านให้คนรับใช้ คนทำสวน ยาม พร้อมครอบครัว
- ที่อยู่อาศัยที่จัดให้เจ้าพนักงานของสถาบัน หน่วยงานราชการต่างๆ (Institutional construction workers housing) เช่น บ้านพักรถไฟ บ้านพักตำรวจ
- ที่พักอาศัยที่สร้างขึ้นชั่วคราว ณ ที่ก่อสร้าง (Itinerant construction workers housing) วัสดุที่ใช้สร้างเป็นวัสดุที่หาได้จากบริเวณก่อสร้าง เมื่อเสร็จโครงการก็ย้ายไปก่อสร้างในที่แห่งใหม่เรื่อยไป

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาดังกล่าวจะพบว่า บ้านพักคนงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่จะมีลักษณะตรงกับที่พักอาศัยที่สร้างขึ้นชั่วคราว ณ ที่ก่อสร้าง (Itinerant Construction Workers Housing) มากที่สุด

¹ Shlomo Angel, Stan Benjamin and Koos H. De Goede, The Low-income Housing System in Bangkok, paper presented at a workshop at Habitat, (The United Nations Conference on Human-Settlements, Vancouver, Canada, June 1976) p. 10

ปัจจัยในการจัดหาที่อยู่อาศัย² (Supply Factor) สำหรับผู้มีรายได้น้อยตามการศึกษาของ Orville F. Grimes, Jr. จะประกอบไปด้วย

- ที่ดิน (Land) ได้แก่ ความใกล้แหล่งงาน , ใกล้ระบบสาธารณูปโภค และแหล่งบริการทางสังคม

- สิ่งอำนวยความสะดวก (Services) ได้แก่ ถนน, ระบบน้ำประปา, ระบบบำบัดน้ำเสีย, ระบบระบายน้ำ และระบบอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ทำให้ที่ดินเปล่า (Raw Land) เปลี่ยนเป็นที่ดินสำหรับจัดตั้งที่อยู่อาศัย

- ค่าก่อสร้าง (Construction cost) ได้แก่ ค่าวัสดุ, ค่าแรงงาน, เทคโนโลยีการก่อสร้าง, ขนาดของโครงสร้าง (Size of Structure) และส่วนประกอบอื่นของบ้าน (Other Housing Components) โดยทั่วไปมักใช้หน่วยค่าก่อสร้างต่อพื้นที่ (Cost Per Square Meter)

2.2 ผลการศึกษาซึ่งเคยมีผู้สำรวจและวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคนงานก่อสร้าง

งานวิจัยของอร่าม ลือพร้อมชัย³ ได้ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสภาพพื้นที่และสภาพความเป็นอยู่สำหรับงานก่อสร้างขนาดเล็กและขนาดกลางในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. ผู้รับเหมาจะจัดที่อยู่อาศัยให้คนงานก่อสร้าง โดยส่วนใหญ่จะจัดสถานที่ภายในบริเวณก่อสร้าง เนื่องจากไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางจากที่พักมาทำงาน และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการที่ต้องเช่าที่พักให้คนงาน

2. ขนาดห้องพักโดยส่วนใหญ่จะมีพื้นที่น้อยเพียงพอสำหรับหลับนอนเท่านั้น

² Orville F. Grimes, Jr., *Housing For Low Income Urban Families*, (Economics and Policy in the Developing World), 1976 pp.40-60

³ อร่าม ลือพร้อมชัย, "ความเป็นอยู่ของคนงานก่อสร้างขนาดเล็กและขนาดกลางในเขต กรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเคหการ ภาควิชาเคหการบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539)

3. การจัดหาที่อยู่อาศัยทำให้ประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้นเนื่องจากคนงานทำงานได้เต็มที่และมีเวลาพักผ่อนมากขึ้น

4. ลักษณะวิธีการจัดที่อยู่อาศัยโดยรวมของคนงานก่อสร้าง ส่วนใหญ่จะรวมกันอยู่ทั้งหมด ทั้งช่างไม้ ช่างปูนและกรรมกร จนกว่างานจะแล้วเสร็จหรือเกือบเสร็จ แล้วจึงจะย้ายไปยังสถานที่ก่อสร้างแห่งใหม่

5. ลักษณะบ้านพักที่ผู้รับเหมาจัดหาให้ ส่วนใหญ่เป็นห้องแถวสังกะสีชั้นเดียวและปลูกสร้างเป็นเรือนแถว โดยใช้วัสดุสังกะสีทำฝาผนังและฝ้าหลังคา ส่วนพื้นห้องนอนเป็นไม้อัด และอาจปูทับด้วยเสื่อน้ำมัน โดยยกระดับพื้นขึ้นมาประมาณ 20-50 เซนติเมตร มีประตูทางเข้าหนึ่งช่องเจาะเป็นสังกะสี โดยงบประมาณก่อสร้างส่วนใหญ่อยู่ที่ 2,000-4,000 บาทต่อห้อง

6. ปัญหาในการพักอาศัยที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาขนาดและสภาพที่อยู่อาศัย ได้แก่ เรื่องที่อยู่อาศัยคับแคบ และสภาพที่อยู่อาศัยที่ไม่เหมาะที่จะอยู่อาศัย เช่น บ้านพักบุด้วยสังกะสี ทำให้ร้อนอบอ้าวเมื่อเข้าไปอยู่อาศัย ปัญหาที่รองลงมาคือ ปัญหาทะเลาะวิวาท เนื่องจากอยู่รวมกันจำนวนมาก

งานวิจัยของ ประสาร ศรีศุภชัยยา⁴ ได้ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนงานก่อสร้างดังต่อไปนี้

1. แรงงานก่อสร้างมีความต้องการที่อยู่อาศัยเป็นแบบชั่วคราว โดยที่ไม่มีความสนใจที่จะยึดอาชีพก่อสร้างนี้ตลอดไป

⁴ ประสาร ศรีศุภชัยยา "สภาพปัจจุบัน และความคาดหวังเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยชั่วคราว และถาวรของผู้ใช้แรงงานก่อสร้าง", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาเคหการ ภาควิชาเคหการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539)

2. ควรให้มีการกำหนดแบบก่อสร้าง อาคารพักอาศัยชั่วคราวของผู้ใช้แรงงานก่อสร้างให้เป็นแบบมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ประกอบควบคู่ไปกับการขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคารนั้นๆ ในรายที่ไม่ใช้แบบมาตรฐานก็ให้เสนอแบบก่อสร้างบ้านพักชั่วคราวของแรงงานก่อสร้างเพื่อขอใบอนุญาตปลูกสร้าง เช่นเดียวกับการขอใบอนุญาตปลูกสร้างอาคารทั่วไป

3. ปัญหาการเดินทางมีส่วนสำคัญที่สุดในด้านความสัมพันธ์ระหว่างที่อยู่อาศัยชั่วคราวกับที่ตั้งของโครงการ โดยสมควรที่จะหาที่พักให้แรงงานก่อสร้างอยู่ใกล้สถานที่ก่อสร้างมากที่สุด

4. ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกอื่นๆ เพื่อการพักผ่อนหรือสันทนาการ ควรจัดให้มีไว้บ้าง เช่น วิทยุหรือโทรทัศน์รวม และควรจัดแบ่งพื้นที่บางส่วนเป็นลานอเนกประสงค์เพื่อเล่นกีฬา เช่น ฟุตบอลหรือตะกร้อ เพื่อทำให้สภาพแวดล้อมของที่พักอยู่อาศัยมากขึ้น ส่งผลให้แรงงานก่อสร้างมีสุขภาพจิตที่ดี มีการพักผ่อนมีการเล่นกีฬา เพื่อผ่อนคลายความเครียด ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานที่ดีต่อไป

2.3 ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยชั่วคราว

ในส่วนของข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัยชั่วคราวสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ กฎหมายควบคุมการก่อสร้าง และมาตรฐานที่พักอาศัย

2.3.1 กฎหมายควบคุมการก่อสร้าง

กฎกระทรวงฉบับที่ 9 พ.ศ. 2528 ข้อ 4 อาคารชั่วคราวเพื่อใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างอาคารถาวร ซึ่งสูงไม่เกินสองชั้น หรือสูงจากระดับพื้นดินถึงหลังคาหรือส่วนของอาคารที่สูงที่สุดไม่เกินเก้าเมตร และมีกำหนดหรือถอนเมื่ออาคารถาวรแล้วเสร็จ ต้องขออนุญาตตามมาตรา 21 แต่ไม่ได้รับการผ่อนผันไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามความในมาตรา 8 (1) (2) (3) (4) (6) (7) (8) และ (10) และให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตหรือถอนอาคารตามมาตรา 28

ซึ่งแต่เดิมนั้นก่อนจะมีประกาศกฎกระทรวงนี้ ได้มีระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการสุขาภิบาล เกี่ยวกับการขออนุญาตและการควบคุมการก่อสร้างชั่วคราว พ.ศ. 2527 ได้กำหนดให้ต้องยื่นคำขออนุญาตปลูกสร้างอาคารชั่วคราวจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และยังได้กำหนดให้มีสัมที่ถูกต้องลักษณะ สำหรับคนงานเข้าพักอาศัยในอัตรา 1 ที่ ต่อ 25 คน และได้กำหนดโทษสำหรับ

การปลูกสร้างอาคารชั่วคราวโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือปลูกสร้างผิดจากแบบที่ได้รับอนุญาต เช่นเดียวกับ การขออนุญาตและการควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. 2525

2.3.2 มาตรฐานที่พักอาศัย

กองสวัสดิการแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้แต่งตั้งคณะกรรมการทำงานกำหนดมาตรฐานที่พักอาศัยชั่วคราวของลูกจ้างในกิจการก่อสร้าง เพื่อจัดทำแนวทางในการจัดสวัสดิการที่พักอาศัยชั่วคราวของลูกจ้างในกิจการก่อสร้าง⁵ โดยมีเนื้อหาหลายส่วนตรงกับมาตรฐานของวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย (ว.ส.ท.)

ซึ่งกล่าวถึงที่พักอาศัยชั่วคราวของลูกจ้างในกิจการก่อสร้างในส่วนต่างๆ ดังนี้

1. เรื่องทั่วไป

ที่พักอาศัยชั่วคราวของลูกจ้างควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่อย่างต่ำต่อคนหรือต่อครอบครัว โดยคำนึงถึงความเหมาะสมดังนี้
 - 1.1) พื้นที่ของห้องสำหรับใช้สอยโดยทั่วไป
 - 1.2) ปริมาตรของห้อง (กว้าง x ยาว x สูง)
 - 1.3) ขนาดและจำนวนห้องที่พอเพียง
- 2) นำใช้สะอาดสำหรับคนในครอบครัวที่พอเพียง
- 3) ท่อระบายน้ำและระบบการกำจัดขยะ
- 4) เครื่องป้องกันความร้อน ความเย็น ไฟฟ้า การป้องกันสัตว์ ซึ่งเป็นพาหะของโรค โดยเฉพาะแมลงต่างๆ
- 5) การอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น การระบายอากาศ การหุงต้ม ห้องเก็บของ แสงสว่าง

⁵ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กองสวัสดิการแรงงาน, การจัดสวัสดิการที่พักอาศัย, (กันยายน 2539), หน้า 19-27

- นอกอื่นๆ
- 6) ความเป็นส่วนตัวระหว่างบุคคลในครอบครัวโดยไม่ถูกรบกวนจากสิ่งภายนอก
- 7) ที่อยู่อาศัยสำหรับคนโสดหรือคนงานที่แยกจากครอบครัว ควรกำหนดมาตรฐานอย่างน้อย
- 7.1) ที่อยู่อาศัยตามเพศ
 - 7.2) น้ำสะอาดเพียงพอ
 - 7.3) ทางระบายน้ำ สุขาภิบาล
 - 7.4) ทางระบายอากาศ ความร้อน
 - 7.5) ห้องอาหารร่วมกัน ห้องพักผ่อน และบริการสุขอนามัย ซึ่งไม่ได้จัดไว้ในชุมชน
- 8) มาตรฐานห้องพักควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจ สังคม การพัฒนาทางเทคโนโลยีและการเพิ่มรายได้ต่อหัว
- 9) โดยทั่วไปตามห้องที่ที่มีการจ้างงานอย่างถาวรควรมีการก่อสร้างที่อยู่อาศัยอย่างถาวรด้วย
- 10) วัสดุที่ใช้สร้างบ้านต้องคำนึงถึงสภาพท้องถิ่น ภูมิอากาศ เช่น การเกิดแผ่นดินไหว บริเวณที่ต่ำกว่าระดับน้ำ ที่ลุ่มเกินไปเมื่อฝนตกจะมีน้ำขังตลอดเวลา เป็นต้น

2. ลักษณะอาคารพักอาศัย

อาคารพักอาศัยอาจจัดสร้างเป็นที่พักอาศัย 1 ชั้นแถวเดียว หรือ 2 ชั้นแถวเดียว ซึ่งจัดสำหรับคนโสด หรือสำหรับผู้มีครอบครัว และควรมีลักษณะดังนี้

- 1) อาคารพักอาศัยคนงานก่อสร้าง ควรยกพื้นชั้นล่างสูงจากระดับพื้นดินไม่เกิน 1 เมตร และไม่ปลูกสร้างบนที่ลุ่มมีน้ำขัง หรือที่ดินที่ถมด้วยขยะมูลฝอย เว้นแต่จะมีดินถมทับหน้าหนา 30 ซม. อาคารพักอาศัยต้องมีความมั่นคงแข็งแรงและถูกสุขลักษณะ ไม่เป็นอันตรายต่อผู้พักอาศัย
- 2) ห้องที่พักใช้พักอาศัยให้มีส่วนกว้างหรือยาวไม่ต่ำกว่า 2.40 เมตร พื้นที่ทั้งห้องไม่น้อยกว่า 9 ตารางเมตร สำหรับ 1 ครอบครัว (ผู้ใหญ่ 2 คน และเด็กเล็กไม่เกิน 3 คน (และไม่น้อยกว่า 5.5 ตารางเมตร สำหรับห้องพักคู่) และมีช่องระบายอากาศที่ไม่ใช่ประตูและหน้าต่างไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของพื้นที่ห้อง
- 3) ให้มีช่องประตูและหน้าต่างอย่างน้อยห้องละ 1 ชุด

- 4) ช่องทางเดินภายในอาคารสำหรับพักอาศัย ต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร และมีแสงสว่างเห็นได้ชัด
- 5) ระยะดิ่งระหว่างพื้นถึงยอดฝ้า หรือยอดผนังของอาคารตอนต่ำสุด ต้องไม่ต่ำกว่า 2.40 เมตร
- 6.) ขนาดกว้างของบันไดต้องไม่น้อยกว่า 90 ซม. ช่วงหนึ่งๆ มีความสูงไม่เกิน 3 เมตร ลูกตั้งสูงไม่เกิน 20 ซม. และลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 22 ซม.
- 7) ฐานรากของอาคาร ต้องทำเป็นลักษณะถาวร และมีความมั่นคงพอที่จะรับน้ำหนักบรรทุกได้โดยปลอดภัย
- 8) ต้องมีทางระบายน้ำฝนอย่างเพียงพอ และก่อนปล่อยออกสู่ทางระบายน้ำสาธารณะต้องมีตะแกรงดักขยะอยู่ในที่ที่ตรวจสอบได้
- 9) ให้มีดวงโคมและปลั๊กอย่างละ 1 ชุด ในห้องพักคนงาน และระบบไฟฟ้าต้องเป็นแบบที่มีความปลอดภัยเพียงพอ
- 10) ให้จัดเตรียมหัวฉีดดับเพลิงแบบแห้งมือถือ อย่างน้อย 1 ชุด ต่ออาคารหรือติดตั้งไว้ในระยะทางไม่เกิน 20 เมตร ในกรณีที่พักอาศัยเกินกว่า 1 ชั้น ให้ติดตั้งเครื่องดับเพลิงทุกชั้นเช่นเดียวกัน
- 11) รายการวัสดุก่อสร้างอาจเปลี่ยนแปลงโดยใช้วัสดุเทียบเท่าอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยความเห็นชอบของสถาปนิก/วิศวกร อาทิ เช่น
 - ฝ้าผนัง - กระเบื้องแผ่นเรียบหนา 4 มม. หรือไม้อัดไม้หนา 2 มม. หรือกระดาดอัด หรือไม้อัด แผ่นเรียบหนา 4 มม.
 - ไม้พื้น - ไม้กระดาน 1x8 นิ้ว หรือไม้อัดแผ่นเรียบ 12 มม. ห้ามใช้แผ่นโลหะที่เป็นตัวนำไฟฟ้า
 - หลังคา - หลังคาสังกะสีลอน หรือกระเบื้องลอนคู่ หรือกระเบื้องลอนเล็ก หากใช้หลังคาเป็นสังกะสี ควรจะมีฝ้าเพดานด้วย

3. อาคารห้องน้ำ-ส้วม

- 1) ต้องจัดให้มีส้วมที่ถูกสุขลักษณะสำหรับคนงานที่พักอาศัยอยู่ ในอัตราส่วนไม่น้อยกว่า 1 ห้อง ต่อ 20 คน
- 2) ต้องจัดให้มีพื้นที่ห้องน้ำรวมและลานซักล้างสำหรับคนงานที่พักอาศัยอยู่ในอัตราส่วนไม่น้อยกว่า 7 ตารางเมตร ต่อ 20 คน

- 3) ขนาดห้องส้วมต้องมีพื้นที่ภายในไม่น้อยกว่า 0.9 ตารางเมตร และความกว้างภายในไม่น้อยกว่า 0.9 เมตร
- 4) ต้องจัดให้มีบ่อเก็บน้ำ หรือถังเก็บน้ำ ก๊อกน้ำ ให้เพียงพอแก่การอาบน้ำ และซักล้างเสื้อผ้า
- 5) ต้องจัดให้มีทางระบายน้ำที่ไว้แล้ว ไหลได้อย่างสะดวกและเพียงพอ ก่อนปล่อยออกสู่ทางระบายน้ำสาธารณะ จะต้องมิตะแกรงดักขยะอยู่ในที่ตรวจสอบได้
- 6) การบำบัดของเสียจากห้องส้วม จะต้องเป็นไปโดยถูกสุขลักษณะก่อน ปล่อยน้ำลงสู่ทางระบายน้ำสาธารณะ
- 7) ไฟฟ้าในห้องส้วมและห้องน้ำ จะต้องจัดให้มีไฟแสงสว่างอย่างเพียงพอ

4. การใช้ไฟฟ้าในหน่วยงาน

การจ่ายกระแสไฟฟ้าสำหรับอาคารพักอาศัย ต้องเป็นตามกฎหมายของการไฟฟ้า นครหลวงหรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สายไฟฟ้าจะต้องได้มาตรฐานอุตสาหกรรม การออกแบบของ สายไฟฟ้าในอาคารต้องออกแบบโดยวิศวกรไฟฟ้า

5. อาคารโรงครัวรวม

- 1) จัดให้มีที่ตั้งเตาไฟ สูงประมาณ 50 ซม. ทำด้วยวัสดุกันไฟ
- 2) จัดให้มีแท่นเตรียมอาหาร และอ่างล้างหน้า พร้อมมีรางระบายน้ำ
- 3) ผนังโรงครัว บริเวณที่ตั้งเตาไฟ ให้ทำด้วยวัสดุกันไฟ เช่น ผนังก่ออิฐ
- 4) มีหลังคาที่มีความสูงพอเพียง ที่จะป้องกันฝน และระบายควันไฟออกจากอาคารได้เร็ว
- 5) พื้นครัว ควรทำความสะอาดได้ง่าย เช่น พื้นคอนกรีตเสริมเหล็ก หรือ หินคลุกบด อัดแน่น
- 6) จัดให้มีปลั๊กไฟฟ้าอย่างเพียงพอ และติดตั้งไว้ในที่ๆ เหมาะสมเพื่อการ ประกอบอาหาร

6. การกำจัดขยะให้ปฏิบัติตามระเบียบการกำจัดขยะของท้องถิ่น อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น

1) ขยะแห้งควรมีเตาเผาซึ่งมีข้อกำหนด

ก) ให้เผาได้เฉพาะขยะแห้งเท่านั้น

ข) มีบันไดทางขึ้นไปทิ้งขยะได้สะดวก

ค) มีตะแกรงเหล็กให้ขยะเผาอยู่ได้ และมีช่องว่างใต้ตะแกรงพอสำหรับ
เก็บขยะ

ง) มีช่องจุดไฟ และชนขึ้นเก็บออกได้

จ) เตาเผาขยะทำด้วยวัสดุกันไฟ และขนาดใหญ่เพียงพอที่จะเผาได้
มาก

2) หากผู้รับเหมาไม่สามารถสร้างเตาเผาขยะแห้งได้ อาจขุดหลุมให้กว้างพอควรโดยมีความลึกไม่น้อยกว่า 1.0 เมตร แล้วนำขยะมาทิ้งรวมกัน และจัดการเผาเป็นครั้งคราวหรือกลบทิ้งเป็นครั้งคราวก็ได้

3) ผู้รับเหมาแจ้งหน่วยงานท้องถิ่นมาจัดเก็บขยะ โดยเตรียมถังขยะหรือถุงใส่ขยะไว้สำหรับทิ้งขยะแล้วนำมารวมไว้ยังจุดๆ หนึ่งเป็นการรวบรวมให้รถขยะมาเก็บไปทิ้ง โดยกำหนดให้มารับขยะอาทิตย์ละ 2 ครั้ง หรืออาทิตย์ละครั้งก็ได้

7. สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น

หน่วยงานก่อสร้างใดที่มีความจำเป็นอาจจัดให้มีร้านค้าภายในบริเวณบ้านพักอาศัยคนงานก่อสร้าง เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนงานในเรื่องซื้อของใช้จำเป็น และอาหารต่างๆ โดยอาจจะเป็นแม่บ้านคนงานขายกันเอง หรือบริษัทจัดให้ก็ได้

1) หากผู้รับเหมาไม่สามารถสร้างเตาเผาขยะแห้งได้ อาจขุดหลุมให้กว้างพอควรโดยมีความลึกไม่น้อยกว่า 1.0 เมตร แล้วนำขยะมาทิ้งรวมกัน และจัดการเผาเป็นครั้งคราวหรือกลบทิ้งเป็นครั้งคราวก็ได้

2) ผู้รับเหมาแจ้งหน่วยงานท้องถิ่นมาจัดเก็บขยะโดยเตรียมถังขยะหรือถุงใส่ขยะไว้สำหรับทิ้งขยะแล้วนำมารวมไว้ยังจุดๆ หนึ่งเป็นการรวบรวมให้รถขยะมาเก็บไปทิ้ง โดยกำหนดให้มารับขยะอาทิตย์ละ 2 ครั้ง หรืออาทิตย์ละครั้งก็ได้

8. ผังบริเวณ

- 1) ควรมีรั้วรอบบริเวณ มีประตูทางเข้า-ออก ทางเดียว
- 2) ควรมียามดูแล พร้อมผู้ยามที่บริเวณทางเข้า-ออก บริเวณรักษาความปลอดภัย ตรวจคนเข้าออกตลอดเวลา
- 3) ควรมีวางระบายน้ำรอบบริเวณ พร้อมตะแกรงดักขยะก่อนปล่อยสู่สาธารณะ
- 4) จัดให้มีไฟฟ้า แสงสว่าง ในเวลากลางคืน ส่องรอบบริเวณอย่างเพียงพอ
- 5) ควรจัดให้มีระบบกำจัดขยะมูลฝอย ทั้งระบบเปียก และระบบแห้ง
- 6) ควรมีห้องน้ำ-ส้วม ไม่น้อยกว่า 1 ห้องต่อ 20 คน พร้อมลานซักล้าง และบ่อเก็บน้ำหรือถังเก็บน้ำ
- 7) อาจจัดให้มีสถานรับเลี้ยงเด็ก สนามเด็กเล่น หากมีเด็กก่อนวัยเรียนมาก
- 8) อาจจัดให้มีโรงครัว รวมแยกออกจากบ้านพัก
- 9) จัดให้มีถังดับเพลิงอย่างเพียงพอ

ซึ่งทางกองสวัสดิการแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้จัดทำ แบบเย็บที่พักอาศัยคนงานก่อสร้างสำหรับใช้ในการสำรวจข้อมูลและแนะนำผู้รับเหมาก่อสร้างผู้เป็นนายจ้าง โดยมีรูปแบบของ แบบเย็บ แสดงดังตารางที่ 2.1

แบบเยี่ยมที่พักอาศัยคนงานก่อสร้าง

1. สถานประกอบการ.....
 ที่ตั้งสำนักงาน.....โทร.....
 กรรมการผู้จัดการ / หัวหน้าผู้จัดการ.....
 ประกอบกิจการ.....
2. หน่วยงานก่อสร้าง.....
 ที่ตั้ง.....โทร.....
 ผู้ควบคุมการก่อสร้าง.....
 คนงาน จำนวน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
 โครงการเริ่มต้น.....สิ้นสุด.....
 มีผู้รับเหมาช่วง.....ราย
3. ห้องพักคนงาน จำนวน.....ห้อง ขนาดของห้องพัก.....
 พักห้องละ.....คน ครอบครัวละ.....ห้อง
 ลานซักล้าง.....ที่
 ห้องส้วม.....ห้อง
4. นายจ้างอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกจ้างได้แก่

1.....	4.....
2.....	5.....
3.....	6.....
5. ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่

1.....	4.....
2.....	5.....
3.....	6.....
6. เยี่ยมแนะนำครั้งที่.....เมื่อวันที่.....

ตารางที่ 2.1 แบบเยี่ยมที่พักอาศัยคนงานก่อสร้าง

กองสวัสดิการแรงงาน

ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาการจัดสวัสดิการส่วนกลาง